

внесення, відмічено його зростання від 7 до 26 %. У насіння взятого з варіантів де було внесено азотні добрива підвищувались енергія проростання на 5–11 % та лабораторна схожість – на 5–12 % при його прогріванні, порівняно до контролю з термотестуванням. Найвищу лабораторну схожість 85 % після термообробітку відмічено у варіантах з внесенням азотних добрив КАС (N₃₂-на III е.о.) + КАС (N₂₀-на IV е.о.)+ КАС (N₈-наVIII е.о.). Деяко нижчий цей показник був у варіантах за внесення КАС (N₆₀-на III е.о.) і становив 82 %. У вирощеного насіння, взятого з контрольних варіантів (без внесення азотних добрив), показник теплостійкості становив 66 %.

Отже, встановлено, що внесення азотних на добрив підвищує теплостійкість насіння пшениці озимої та позитивно впливає його посівні якості. Тому, для більш об'єктивної оцінки посівних якостей, біологічних та врожайних властивостей насіння, слід використовувати метод термотестування.

УДК 641.841.1

Камінська К. М., молодший науковий співробітник відділу землеробства та меліорації

Інститут сільського господарства Полісся НААН

E-mail: katerina_0000@mail.ru

ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО НА ОСУШУВАНОМУ ДЕРНОВО-ПІДЗОЛИСТОМУ СУПІЩАНОМУ ҐРУНТІ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ І РІВНІВ УДОБРЕННЯ

Збільшення виробництва продовольчого високоякісного зерна є одним із основних завдань сільськогосподарського виробництва. У зоні Полісся тритикале озиме є стратегічно важливою культурою, тому значна увага приділяється підвищенню його урожайності. Ця культура об'єднує в собі багато кращих ознак та якостей вихідних батьківських форм – пшениці та жита: високий потенціал урожайності зерна та зеленої маси, підвищені адаптивні властивості (холодостійкість, невибагливість до ґрунтів, комплексний імунітет до грибкових захворювань), підвищений вміст білка й лізину в зерні.

Вивчення впливу способів основного обробітку ґрунту і різних рівнів удобрення на процес формування продуктивності тритикале озимого проводили на радіоактивно забрудненій території СТОВ «Перемога» с. Немирівка, Коростенського району, Житомирської області на дослідному полі Інституту сільського господарства Полісся НААН впродовж 2013–2014 рр. Тритикале озиме вирощувалось в ланці сівозміни, в якій прийняте наступне чергування культур: вико-вівсяна сумішка, тритикале озиме, пелюшко-вівсяна сумішка.

Варіанти основного обробітку ґрунту базувалися на проведенні систематичної оранки на глибину 18–20 см і обробітку плоскорізними знаряддями на глибину 18–20 см. На варіантах зазначених способів основного обробітку ґрунту дослідженню підлягали три варіанти удобрення: 1 – без добрив (контроль); 2 – $N_{20}P_{45}K_{60}$; 3 – $N_{20}P_{90}K_{120}$.

У роки проведення досліджень погодні умови були сприятливі для росту й розвитку рослин тритикале озимого. Результати обліку показали, що урожайність цієї культури в середньому за 2013–2014 рр. знаходилась залежно від способів основного обробітку і рівнів удобрення в межах 2,24–3,94 т/га.

Таким чином в умовах Полісся на осушуваному дерново-підзолисто-тому у супіщаному ґрунті максимальний рівень урожайності зерна 3,62–3,94 т/га тритикале озиме формує за сприятливих погодних умов при розміщенні його в сівозміні після вико-вівсяної сумішки на фоні безполицевого обробітку ґрунту за сівби в другій декаді вересня, норми висівання – 5,0 млн. сх. зерен, внесення мінеральних добрив в дозі $P_{90}K_{120}$ під передпосівний обробіток ґрунту і N_{20} в підживлення.

УДК 632.51:994(477.42)

Камінська К. М., молодший науковий співробітник

Кочик Г. М., кандидат сільськогосподарських наук

Інститут сільського господарства Полісся НААН

E-mail: katerina_0000@mail.ru

ОСІННІЙ ЗАХИСТ ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВІД БУР'ЯНІВ В УМОВАХ ПОЛІССЯ

Ефективність і доцільність перенесення хімічного захисту посівів пшениці озимої за допомогою післясходового гербіциду з весняного періоду на осінній та визначення оптимального строку його внесення в ґрунтово-кліматичних умовах Поліської зони, враховуючи біологічні особливості бур'янів і культури являється актуальним питанням.

Сівбу пшениці озимої проводили в оптимальний строк 10 вересня, сортом Столична з нормою висіву 5 млн. насінин схожого насіння на 1 га. Удобрення – $N_{30}P_{60}K_{60}$ восени + N_{30} в підживлення весною. Схема досліду включала наступні варіанти: 1 – без використання післясходового гербіциду (контроль); 2 – обприскування посівів восени гербіцидом Еллай Супер 70, в. г. (15 г/га); 3 – обприскування посівів весною гербіцидом Еллай Супер 70, в. г. (15 г/га). Обприскування посівів восени проводилося 12 жовтня на початку кущіння пшениці озимої за температури повітря 12,0–13 °С.

Встановлено, що осіннє застосування післясходового гербіциду забезпечило зменшення кількості бур'янів в посівах пшениці озимої на 76,8 % порівняно до вихідного показника (260 шт/м²). При цьому